

«Бекітермін»
М.Габдуллин
№3 көпесті
директор А.М.Жолдасов А.М.
«19» _____ 2023 жыл

«Келісілді»
Директордың төрөне
ісі жөніндегі орынбасары
Тержанова О.Ж
«19» _____ 2023 жыл

«Сазды сәлем» үйірмесінің күнтізбелік- тақырыптық жоспары

Мұғалім: Қабдуали С.М

Сынып: 7«а», «ә», «б».

Сағат саны: 34, аптасына 1 рет

2023-2024 оқу жылы

Музыка-сурет, театр, поэзия сияқты өмір мен адам жанының құбылыстарын бейнелейтін көркемөнердің бір түрі. Музыка-адамның ішкі жан дүниесін жадыратуға, нәзік сзiмдерiн оятып, қоғамдық мақсаттарды дәріптеуге жалпы өмірдің маңынасын түсініп білуге көмектеседі. Музыка-әсем, дыбыстар тілімен сөйлесетін сезімге құрылған күрделі өнер, ол түрлі жанрларға, ұлттық тарихы жекеше стильдерге, түрлі музыкалық тілдерге бөлінеді.

Түсінік хат

Ән айтуды үйретудің басты мақсат-әнді дұрыс айту үшін алдымен оның орындалу әліс-тәсілін, ережелерін білу қажет. Балалар ән айту үшін ең қалай тыныс алу керектігін үйреніп, дыбысты шығару үшін оны қалай пайдалануға болатынын бөліп ажыратқан жөн. Адам денесіндегі тыныстық ауа легін жинайтын мүше-өкпе. Сол өкпеден жиналған ауаны үн шығаратын көмей арқылы ән айту дыбыстарында музыкалық сөз тізбегіне /фраза/ лайықтап шығарады. Әрбір сөз сөз тізбегіне байланысты әнші жаңадан тыныс алып отырады. Ән айтқанда көмейден шыққан дыбыс тыныс жолдары- жұтқыншақ, ауыз қуысы, кеуде бас кеңірсек дыбыс тербелістерін жасаушы/ резенаторлар/ дене мүшелері арқылы күшейіп естіледі. Яғни, дұрыс тыныс алу әншілік өнердегі басты алғы шарттардың бірі. /Дұрыс тыныс алу мен оны тиісті сөз тізбегіне шақтап пайдалану дыбыстың да , сөздің де әрі айқын, әрі екпінді шығуының кепілі.

Өнші денесін болбыр ұстап тұрмаса шығарушы дене мүшелерінің қызметі төмендейді. Сөйтіп, ән дәрежесінде шықпайды. Сондықтан да, ән салғанда дене мүшелерін дұрыс ұстау ән айту ережелерін сақтау керек. Өншінің міндеті-сол тыныс үшін ішкі тартқан ауаны өннің ұзақтығымен мәнеріне сәйкес мөлшермен өлшеп шығару. Мұндайда, есте сақтайтын тағы біршарт музыкалық сөз тізбегінің ырғақтық екіпініне қарай жұмсалатын тыныстық ауа әртүрлі аз не көп мөлшерде біртіндеп өлшеммен жұмсалуды қажет. Балалар үшін үйірме алдында бөлмені тазартып, желдетіп алу керек. Өнші болу үшін әр бала өзінің бойындағы табиғи әншілік қабілеті бар-жоғын ескерген дұрыс. Ал, жалпы әншілік өнердің кім-кіміге де артықтығы жоқ.

Мақсаты:

- Аспааттық шығарманың сипаты мен көркемдік құралдарын анықтай білуге;
- Баланы әсемдік әлеміне дыбыс арқылы жетелей отырып, сұлулық, ізгілік, адамгершілік қасиеттерні бойына сіңіруді, қоршаған дүниенің шындығын көркем құралдар арқылы түсіндіру.
- Жеке тұлғаның рухани мәнін ашу, шығармашылық өнер негізінде шығармашылық жағынан дамыту;
- Оқушыларды музыкалық мәдениетін озық үлгілерімен таныстыру;
- Оқушыларды әлемдік музыкалық композиторлардың және КР-ның белгілі композиторлардың әндерімен таныстыру;
- Музыкалық шығармалармен тек мектептегі сабақта ғана танысып қоймай оларды теледидардың, радио хабардан, концерттерден де тыңдап жанрларды ажырата білуге;
- Ұнаған шығарманы есте сақтап дәптерлеріне оның атын композиторының орындаушысының аты-жөнін жазып, оны басқа орындаушылармен салыстырып, орындаушылық ерекшеліктерін таныту;
- Кітаптармен басылымдардан музыка композитор орындаушылар жөнінде мәліметтерді оқи жүру;
- Ән айту ережелерін үйрену;
- Өннің мазмұнын түсініп орындалу және де оны көрерменге жеткізе білуге үйрену;

Міндеттері:

-әншілік өнердің даму тарихымен, кәсіби және халық ауыз шығармашылық тәсілдерімен, оның көп түрлі құрамымен танысу;

- оқушыларға ән айту ережелерімен және сахна мәдениетінің қыр-сырларын тереңдетіе үйрету;
- кәсіпін музыканың ерекшеліктерін ажырата білу біліктерін дамыту;
- музыкасауатты негізімен қаруландыру;
- музыканы тындау;
- үйренген музыкалық шығармалардың авторларымен тапастырып, қандай жанр түрлерінен жататынын анықтай білуге;
- оқушыларды жеке және хормен қосылып ән айтуға үйрету;
- әртүрлі құралдардың дыбыс үніндегі дыбыс бояуын ажырата білу біліктілігіне үйрету;
- орындаушылық машығын тәрбиелеу, музыкалық жан-жақтығын кеңейту;
- сауаттылығын дамыту;
- вокалды хор дағдысын қалыптастыруға жағдай жасау;
- скі дауысты ән айту үшін өзінің тобында айтылатын әуенді жақсы білу;
- оқушылар бір топтың әуенін, ал мұғалім екінші топтың әуенін орындаса, әуендегі дыбыстардың нотадағы қозғалысын бақылауға тырысу;
- оқушылар әнді екі дауыста ән айту дұрыс орындаса, өз әуенінің басқа топтағы әуенді тындау;
- оқушылар мұғалімнің көмегісіз әнді екі дауыста орындаса, ән үйретіліп болды деген сөз;

Ұсынылатын шығармалар

Қазақтың ән-музыка оперінде балаларға арналған шығармалардың орны айрықша білуі тиіс. Кеңес заманында балаларға арналған әндер бірқалыпты жақсы дамып, балалардың музыкалық-эстетикалық әталғамына сай кең өріс алғанын жоққа шығара алмаймыз. Алайда, қазақ балаларына арналған әндердің көп болғандығы көңілімізді көншітпейтіндігі рас. Әсіресе,

еліміз егемендік алағнан кейінгі жылдары балалар әдебиетінің бәсең тартуы секілді, балаларға арналып жазылған әндер текен —саяқ ұшырасатынын қазіргі өнер адамдары жақсы біледі.

Кең байтақ Қазақстанның түкпір-түкпірінде балалар әнін жазатын шығармашылық адамдар яғни, сазгерлер көріне бастады. Сонымен қатар, балалардың шығармашылығына үміт болған қазақтың әндері мен тұрмыс сәт жырларын «Бесік жыры», «Жар-жар» Т.б. қолдануға болады.

Әрдайым жас балдырған балалардың жас ерекшелігіне, таным-түсінігіне, эстетикалық талғамына сай ән тандай білу қажет. Баланың тіліне жеңіл, оңай орамда, лирикалық сазға негізделген патриоттық рухтағы әндер әрқашанда респетуарда болуға міндетті. Бұл әндер жас жеткіншектерді өз Отанын сүйуге, аялап әсемдігін сезінуге үйретеді.

№	Сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Өткізілетін күні
1	Кіріспе	1	
2	Ән айту ережесі	1	
3	Дауысқа бөлу	1	
4	Дауыс қою	1	
5	Тыныс алу жаттығулары	1	
6	Өндік дыбыс жаттығулары	1	
7	Музыкалық жаттығулар	1	
8	Ән Менің әжем	1	
9	Ән Мектебім	1	
10	Вокалды дикция	1	

11	Ән Анашым әкешім	1	
12	Ән Ұстазым	1	
13	Ән Астана вальсы	1	
14	Үн тазалығы	1	
15	Жаттығулар орындау	1	
16	Әндік демді дұрыс алу	1	
17	Менің елім қазақ елім	1	
18	Балауса балғын шак	1	
19	Жаттығулар орындау	1	
20	Жоғарғы дыбыстар	1	
21	Төменгі дыбыстар	1	
22	Дауыстың ептілігі	1	
23	Дұрыс тыныс алу жаттығулар	1	
24	Әндетіп жаттығулар	1	
25	Диатезонды кеңейту	1	
26	Тыныс алу жаттығулар	1	
27	Жаттығулар орындау	1	
28	Дыбыс тазалығы	1	

29	Ашық және жабық дыбыстар	1	
30	Репертуармен жұмыс жасау	1	
31	Өңдетіп жаттығулар	1	
32	Өн бірлігіміз жарасқандай	1	
33	Динамикалық белгілер	1	
34	Концерт	1	
	Барлығы:	34 сағат	